

OSLO STATSADVOKATEMBETERPOSTBOKS 8021 DEP, 0030 OSLO
TELEFON 22 98 13 00 TELEFAX 22 98 13 31**Det kongelige justis- og beredskapsdepartement**

Deres ref.: 15/2883   Vår ref.: 15/PEV   Sak nr.:   Dato: 18. mai 2015
Arkiv nr.: 2014/00750   J.nr.:

Høring – forslag til prøveprosjekt i Oslo for raskere gjennomføring av straffesaker (hurtigspor)

Det vises til høringsbrev med høringsnotat av 10. april 2015. Oslo statsadvokatembeter har enkelte bemerkninger til departementets forslag.

Iretteføring av straffesaker mot personer uten fast bopel (i Norge) eller som på andre måter er vanskelig å få tak i har vært et problem over tid. Det er få prosessregler som særlig tar sikte på å lette gjennomføringen av slike saker. Det er positivt at departementet nå søker å avhjelpe dette, men reglene bør gjøres generelle i stedet for å være særlig rettet mot den relativt sett lille gruppen kriminelle som er utenlandske statsborgere uten tilknytning til Norge. At kriminalitet begått av denne gruppen har vært økende i de senere årene, synliggjør bare behovet for tilpassede regler for alle lovbrytere som erfaringsmessig medfører utsettelse av hovedforhandlinger grunnet manglende stevninger o.l. Etterforskning opp mot denne gruppen kompliseres også av samme årsak.

Man legger til grunn at departementets forslag ikke innebærer noen endring i kravet til at saken skal bli tilstrekkelig opplyst under hovedforhandlingen eller medfører noen begrensninger i siktedes / tiltaltes prosessuelle rettigheter.

Mindre brudd på narkotikalovgivningen er i kjerneområdet for ordningen med pådømmelse i hurtigspor. Over år har man imidlertid sett at tiden Kripos bruker for å foreta analyse av beslaglagt stoff er svært lang, og det er intet som tyder på noen endring av dette i positiv retning. Man ser at påtalebehandling av selv alvorlige narkotikasaker med varetektsfengsling forsinkes av at det ikke foreligger analyser når sakene ellers er å anse som ferdig etterforskede. Det bør vurderes om manglende analyserapporter vil være en hindring for pådømmelse av slike mindre saker i hurtigspor når det er tvil om type eller

kvantum narkotika, når det fremsettes innvendinger mot politiets anslag i en siktelse / tiltale eller eventuelt også når det foreligger erkjennelse. Retten vil uansett ha et selvstendig ansvar for sakens fulle opplysning, jfr. strpl. § 294, og således være ubundet av når påtalemyndigheten skulle mene at saken er tilstrekkelig opplyst. Problemstillingen vil være om hensynet til rask irettføring vil oppveie hensynet til sakens fulle opplysning når det ikke foreligger analyse av beslag på pådømmelsestidspunktet.

Forslag til regelendringer

Det anses nødvendig med klare hjemler for å sikre etablering og gjennomføring av pådømmelse i hurtigspor. Ordningen medfører lite motivasjon for den siktede til å medvirke så lenge målet er fengsling, rask pådømmelse og overføring til fullbyrding av dom med mulig påfølgende rask uttransportering etter endt soning.

Selv om det er snakk om saker med et relativt enkelt og oversiktlig bevisbilde, skal siktede ha tilstrekkelig tid til å forberede sitt forsvar. I en rekke saker skal det dessuten foretas tolking eller oversettelse av sentrale dokumenter. Ved forslag til endring av strpl. § 86 om at varslingsfrist for innkalling kan fravikes når dette er ubetenkelig legges det opp til at det er påtalemyndigheten som skal foreta denne vurderingen. Departementet sier imidlertid intet om denne vurderingen som foretas av påtalemyndigheten skal kunne imøtegås av forsvarer eller overprøves av retten.

Lovendring i 2002 av strpl. § 102 har vel i praksis ikke ført til særlige endringer. Det vises bl.a. til avgjørelser i Rt. 2012 s. 1679, Rt. 2009 s. 1000, Rt. 2009 s. 417, Rt. 2006 s. 715 og Rt. 2005 s. 1010. Det kan synes som om Høyesterett i årene rett etter lovendringen var mer restriktive med å oppheve lagmannsrettens berømmelse av ankeforhandling når tidspunktet ikke passet for den forsvarer tiltalte ønsket enn hva praksis har vist de senere år. Dersom departementet ønsker pådømmelse av et antall saker i hurtigspor ser Oslo statsadvokatembeter det slik at det samtidig må innføres en mer restriktiv praksis enn hva tilfellet er i dag for oppnevning av forsvarere som ikke kan møte på ønsket tidspunkt for hoved- eller ankeforhandling. Det fremgår imidlertid av høringsnotatet at departementet ikke går inn for noen endring av strpl. § 102. Dette vil medføre at det er den siktede, eventuelt hans ønskede forsvarer, som til syvende og sist vil kunne avgjøre om saken vil la seg pådømme i hurtigspor eller ikke.

Oslo statsadvokatembeter har ingen innvendinger mot at saker som behandles i hurtigspor prioriteres ved ankebehandling så fremt dette ikke medfører forsinkelser for øvrige saker. Imidlertid er man mer betenkt når det gjelder innføring av kortere ankefrist, i det minste for dommer, idet dette også vil omfatte påtalemyndighetens ankefrist. Slik situasjonen er i dag er det statsadvokaten som er ankeberettiget i forbrytelsessaker (for overtredelser med strafferamme som overstiger ett år i strl. § 2005) og dagens ankefrist er påkrevet for ordinær saksbehandling innen påtalemyndigheten og fremsendelse av dokumenter.

Pr. i dag er det mye opp til rettens skjønn hvilken form for forkynning av dom som velges. Selv om hovedregelen er forkynning i rettsmøte eller fremmøteforkynning, er det fortsatt mange dommer som forkynnes gjennom stevnevitne, dvs. politiet. Det er god ressursutnyttelse at ansatte i politiet heller bruker tjenestetid på å utføre politioppgaver enn på oppdrag fra domstolene å lete etter tiltalte eller domfelte som ikke legger til rette for å bli funnet, eller kanskje ikke ønsker å bli funnet. Det krenker ingens rettigheter om tiltalte på et tidligere tidspunkt enn hovedforhandlingens avslutning stevnes til domsforkynning; i praksis kan dette godt gjøres samtidig med forkynning av tiltalebeslutning og / eller innkalling til rettsmøte. Dette er praktisk også for spørsmålet om innkalling av tolk at man vet at tiltalte er lovlig innkalt. Man er derfor positivt innstilt til den endring av domstoloven § 159a tredje ledd som foreslås, men tilføyer at dette bør implementeres som en generell bestemmelse som gis anvendelse i langt flere saker enn bare dem som behandles i hurtigspor. Dersom en anke henvises vil samme fremgangsmåte kunne anvendes ved varsling eller innkalling til ankeforhandling i lagmannsretten.

Økonomiske og administrative konsekvenser.

Prioritering av en viss type straffesaker vil nødvendigvis måtte medføre at andre straffesaker vil bli nedprioritert, med mindre den samlede kapasiteten økes. Berammelsestiden i Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett, som er de domstoler som omfattes av prøveprosjektet, er allerede lang nok. Det forutsettes således at de enheter som omfattes gis en reel styrking for at prioritering av disse sakene ikke vil medføre en nedprioritering av øvrige saker.

Man merker seg dessuten at statsadvokatene ikke er nevnt i departementets gjennomgang av hvilke deler av straffesakskjeden som departementet legger til grunn vil ha økede behov for gjennomføring av prøveprosjektet. Man er imidlertid av den oppfatning av at enkelte av de sakstyper som er egnet for ordningen med hurtigspor også vil høre inn under statsadvokatens påtalekompetanse, blant annet i saker hvor påtalespørsmålet ikke bare kan avgjøres av politiet. Ikke minst gjelder dette for overtredelser av strl. § 162, 1. ledd (ny straffelov § 231) hvor det vil kreves utvidet påtalekompetanse for påtalemyndigheten i politiet, jfr. strpl. § 67, og eksempelvis §§ 127, 267 jfr. § 268 1. ledd, 166 og 326 i straffeloven 1902 hvor statsadvokaten alene har påtalekompetansen. Ved ikrafttreden av straffeloven 2005 vil dessuten flere voldslovbrudd (§§ 272, 273 og 274) høre inn under statsadvokatens påtalekompetanse enn hva tilfellet er idag, også ved utvidet påtalekompetanse for politiet. Man er derfor av den oppfatning at prøveprosjektet vil medføre økede krav til prioritert påtalebehandling ved avgjørelse av påtalespørsmålet og behandling av anker også for Oslo statsadvokatembeter, ikke minst idet alle anker til lagmannsrett skal sendes gjennom statsadvokaten, jfr. påtaleinstruksen § 28-3 2. ledd, og at statsadvokaten er kompetent ankemyndighet i alle saker som omfatter det som idag betegnes som forbrytelser. En eventuell inføring av kortere ankefrist som omtales i kap. 3.9.2. vil derfor stille krav til en raskere saksbehandling også på statsadvokatnivå.

Jørn Sigurd Maurud
embetsleder

Per Egil Volledal
statsadvokat

Kopi: Riksadvokaten